

D-l Goe

Ca să nu mai rămâie repetent și anul acesta, mam'mare, mămițica și tanti Mița au promis tânărului Goe să-l ducă-n București de 10 mai.

Puțin ne importă dacă aceste trei dame se hotărăsc a părăsi locul lor spre a veni în Capitală numai de hatârul fiului și nepoțelului lor. Destul că foarte de dimineață, dumnealor, frumos gătite, împreună cu tânărul Goe, așteaptă cu multă nerăbdare, pe peronul din urbea X, trenul accelerat care trebuie să le ducă la București. Adevărul e că, dacă se hotărăște cineva să asiste la o sărbătoare națională așa de importantă, trebuie s-o ia de dimineață. Trenul în care se vor sui ajunge în Gara de Nord la opt fără zece a.m. D. Goe este foarte împacient și, cu un ton de comandă, zice încruntat:

- Mam'mare! de ce nu mai vine?... Eu vreau să vie!

- Vine, vine acuma, puișorul mamei! răspunde cucoana.

Și sarută pe nepoțel; apoi îi potrivește pălăria.

Tânărul Goe poartă un frumos costum de marinar, pălărie de paie, cu inscripția pe pamblică: *le Formidable*, și sub pamblică biletul de călătorie înfipț de tanti Mița, că "așa țin bărbații biletul".

- Vezi ce bine-i șade lui - zice mam'mare - cu costumul de marinel?

- Mamițo, nu ți-am spus că nu se zice marinel?

- Da cum?

- Marinal...

- Ei! ziceți voi cum știți; eu zic cum am apucat. Așa se zicea pe vremea mea, când a ieșit întâi moda asta la copii - marinel.

- Vezi că sunteți proaste amândouă? întrerupe tânărul Goe. Nu se zice marinal, nici marinel...

- Da cum, procopsitul? întreabă tanti Mița cu un zâmbet simpatic.

- Mariner..

- Apoi de! n-a învățat toată lumea carte ca d-ta! zice mam'mare, și iar sărută pe nepoțel și iar îi potrivește pălăria de mariner.

Dar nu e vreme de discuții filologice: sosește trenul - și nu stă mult.

Trenul este plin... Dar cu multă bunăvoință din partea unor tineri politicoși, cari merg până la o stație apropiată, se fac locuri pentru dame. Trenul a plecat...

Mam'mare își face cruce, apoi aprinde o țigară... Goe nu vrea să intre în cupeu; vrea să șadă în coridorul vagonului cu bărbații.

- Nu!... nu e voie să scoți capul pe fereastră, mititelule! zice unul dintre tineri lui d. Goe, și-l trage puțin înapoi.

- Ce treabă ai tu, urâtule? zice mititelul smucindu-se.

Și după ce se strâmbă la urâtul, se spânzură iar cu amândouă mâinile de vergeaua de alarmă și scoate iar capul. Dar n-apucă să răspundă ceva urâtul, și mititelul își retrage îngrozit capul gol înauntru și-ncepe să zbiere.

- Mamițo! mam'mare! tanti!

- Ce e? Ce e? sar cocoanele.

- Să oprească! zbiară și mai tare Goe, bătând din picioare. Mi-a zburat pălăria! să oprească!!!

Tot într-un timp, iacătă conductorul intră să vadă cine s-a suit de la stația din urmă.

- Biletele, domnilor!

Cocoanele arată biletele dumnealor, explicând d-lui conductor de ce nu poate și Goe să facă același lucru: fiindcă biletul era în pamblica pălăriei, și, dacă a zburat pălăria, firește c-a zburat cu pamblică și cu bilet cu tot. Dar avea bilet.

- Parol! chiar eu l-am cumpărat! zice tanti Mița.

Conductorul însă nu înțelege, pretinde bilet; dacă nu, la stația apropiată, trebuie să-l dea jos pe d. Goe. Așa scrie regulamentul: dacă un pasager n-are bilet și nu declară că n-are bilet, i se dă o amendă de 7 lei și 50 de bani, și-l da jos din tren la orice stație.

- Dar noi n-am declaratără? strigă mamița.

- Ce e vinovat băiatul dacă i-a zburat pălăria? zice mam'mare.

- De ce-a scos capul pe fereastră? eu i-am spus să nu scoată capul pe fereastră! zice cu pică urâtul.

- Nu-i treaba dumitale! ce te-amesteci d-ta? zice tanti Mița urâtului...

- Uite ce e, cucoană - zice conductorul - trebuie să plățiți un bilet...

- Să mai plătim? n-am plătitără o dată?

- Și pe dasupra un leu și 25 de bani.

- Și pe dasupra?...

- Vezi, dacă nu te-astâmperi? zice mamița, si-l zguduie pe Goe de mâna.

- Ce faci, soro? esti nebună? nu știi ce simțitor e? zice mam'mare.

Și, apucându-l de mâna cealaltă, îl smucește de la mamița lui, tocmai când trenul, clântănind din roate, trece la un macaz. Din smucitura lu' mam'mare într-un sens, combinată cu clătinătura vagonului în alt sens, rezultă că Goe își pierde un moment centrul de gravitație și se reazimă în nas de clanța ușii de la cupeu. Goe începe să urle... În sfârșit, n-au ce să facă. Trebuie să se hotărească a plăti biletul, pe care are să-l taie conductorul din carnetul lui. Păcat însă de pălărie!... Ce-o să facă d. Goe la București cu capul gol? și toate prăvăliile închise!... s-ar întreba oricine, care nu știe câtă grije are mam'mare și câtă prevedere. Cum era să plece băiatul numai cu pălăria de paie? Dacă să întâmplă să plouă, ori răcoare? Și mam'mare scoate din săculețul ei un beret tot din uniforma canonierii *le Formidable*.

- Te mai doare nasul, puișorule? întreabă mam'mare.

- Nu... răspunde Goe.

- Să moară mam'mare?

- Să moară!

- Ad', să-l pupe mam'mare, că trece!

Și-l pupă în vârful nasului; apoi așezându-i frumos beretul:

- Parcă-i șade mai bine cu beretul!... zice mam'mare scuișându-l să nu-l deoache, apoi îl sărută dulce.

- Cu ce-i nu șade lui bine? adaoga tanti Mița, și-l scuișă și dumneaei și-l sărută.

- Lasă-l încolo! că prea e nu știu cum!... Auzi d-ta! pălărie nouă și biletul! zice mamița, prefăcându-se foarte supărată.

- Să fie el sănătos, să poarte mai bună! zice mam'mare.

Dar mamița adaogă:

- Da pe mamițica n-o pupi?

- Pe tine nu vreau, zice Goe cu humor.

- Așa? zice mamița. Lasă!... și-și acopere ochii cu mâinile și se face că plânge.

- Las' că știu eu că te prefaci! zice Goe.

- Ți-ai găsit pe cine să-nșeli! zice mam'mare.

Mamița începe să râză; scoate din săculeț ceva și zice:

- Cine mă pupă... uite!... ciucalată!

Mamița pupa pe Goe, Goe pe mamița, și luând bucata de ciucalată, iese iar pe coridor.

- Puișorule, nu mai scoate capul pe fereastră!... E lucru mare, cât e de deștept! zice mam'mare.

- E ceva de speriat, parol! adaogă tanti Mița.

Pe când Goe își mănâncă afară ciucalata, cocoanele se dau în vorbă de una, de alta... Trenul aleargă acuma despre Crivina către Periș.

- Ia mai vezi ce face băiatul afară, mamițo! zice mamița către mam'mare.

Mam'mare se ridică bătrânește și se duce în coridor:

- Goe! puișorule! Goe! Goe!

Goe nicăieri.

- Vai de mine! țipă cucoana, nu-i băiatul! Unde e băiatul!... s-a prăpădit băiatul!...

Și toate cucoanele sar...

- A căzut din tren băiatul! Țațo, mor!

Dar deodată, cu tot zgomotul trenului, se aud bubuituri în ușa compartimentului unde nu intra decât o persoană.

- Goe! maică! acolo ești?

- Da!

- Aide! zice mam'mare, ieși odată! ne-ai speriat.

- Nu pot! zbiară Goe dinăuntru.

- De ce?... te doare la inimă?

- Nu! nu pot...

- E încuiat! zice mam'mare, vrând să deschidă pe dinafară.

- Nu pot deschide! zbiară Goe desperat.

- Vai de mine! îi vine rău băiatului înăuntru!

În sfârșit, iacăta conductorul cu biletul: primește paralele și liberează pe captiv, pe care toate trei cucoanele îl sărută dulce, ca și cum l-ar revedea după o îndelungată absență. Și mam'mare se hotărăște să stea în coridor, pe un geamantan străin, să păzească pe Goe, să nu se mai întâmple ceva puișorului. Puișorul vede o linie de metal în colțul coridorului, care are la capătul de sus o mașină cu mâner. Se suie-n picioare pe geamantan, pune mâna pe mânerul mașinii și începe să-l tragă.

- Şezi binişor, puîşorule! să nu strici ceva! zice mam'mare.

Trenul îşi urmează drumul de la Periş cătră Buftea cu mare viteză. Dar pe la mijlocul kilometrului 24, deodată s-aude un şuiier, apoi semnalul de alarmă, trei fluieri scurte, şi trenul se opreşte pe loc, producând o zguduitură puternică.

"Ce e? ce e?" Toţi pasagerii sar înspăimântaţi la ferestre, la uşi, pe scări...

- Goe! puîşorule! Goe! strigă tanti Miţa şi se repede afară din compartiment.

Goe este în coridor... De ce s-a oprit trenul?

Cineva, nu se ştie din ce vagon, a tras semnalul de alarmă. Din ce vagon?... Asta e uşor de constatat; manivela semnalului nu se poate trage decât rupându-se aţa înnodată şi cu nodul plumbuit. Personalul trenului umblă forfotă, examinând roatele tamponate cu toată presiunea, aşa de tamponate că-i trebuie vreo zece minute mecanicului să-şi încarce iar pompa de aer comprimat şi să poată urni trenul din loc. În toată vremea asta, conductorul şi şefii trenului aleargă din vagon în vagon şi cercetează aparatele semnalelor de alarmă.

Cine poate ghici în ce vagon era ruptă aţa plumbuită şi răsturnată manivela?

Ciudat! tocmai în vagonul de unde zburase mai adineauri pălăria marinerului!

Cine? cine a tras manivela? Mam'mare doarme în fundul cupeului cu puîşorul în braţe. Nu se poate ştie cine a tras manivela.

Trenul se porneşte în sfârşit, şi ajunge în Bucureşti cu o întârziere de câteva minute.

Toată lumea coboară. Mam'mare aşează frumuşel beretul lui Goe, îl scuipează pe puîşor să nu-l deoache, îl întreabă dacă-l mai doare nasul şi-l sărută dulce.

Apoi cucoanele se suie în trăsură şi pornesc în oraş:

- La Bulivar, birjar! La Bulivar!...

"Universul", 1900, 12 mai; vol. *Momente* (1901), *Momente, schiţe, amintiri* (1908)